[א]שנים עשר א) פתחה שמונה שלשה עשר ב) פתחה שבעה שאין פתח בטועה פחות משבעה ולא יתר על שבעה עשר אמר ליה רב ארא בר אהבה ג) לרבה למה לי כולי האי תימני שבעה ותשתרי אמר ליה לתקונה לידי נדה ופתחה קאמרינן: תנו רבנן כל הטועות זבות מביאות קרבן ואינו נאכל חוץ מפתחה שבעה ופתחה שמונה שמביאות קרבן ונאכל אטו כל הטועות זבות נינהו ותו יום אחד ושני ימים בת איתויי קרבן היא [ב]אלא כל זבות הטועות מביאות קרבן ואינו נאכל חוץ מפתחה שבעה ופתחה שמונה שמביאות קרבן ונאכל: **מתני'** אין בנגעים פחות משבוע אחד ולא יתר על שלשה שבועות: **גמ'** [ג]פחות משבוע ד) נגעי אדם ולא יתר על שלשה שבועות [ד]נגעי בתים אמר רב פפא [ו]צדקתך כהררי אל אלו נגעי אדם משפטיך תהום רבה אלו נגעי בתים ה)פשטיה דקרא במאי כתיב אמר רב יהודה אלמלא צדקתך כהררי אל מי יוכל לעמוד לפני משפטיך תהום רבה רבה אמר צדקתך כהררי אל מפני שמשפטיך תהום רבה במאי קמיפלגי בדר' אלעזר ור' יוסי ברבי חנינא דאיתמר [ה]רבי אלעזר אמר כובש רבי יוסי בר' חנינא אמר נושא רבה כרבי אלעזר ורב יהודה כרבי יוסי ברבי חנינא: **מתני'** [ו]אין פותחין מארבעה חדשים המעוברים בשנה ולא נראה יתר על שמונה ה) [ז]שתי הלחם [ט]אין נאכלין פחות משנים ולא יתר על שלשה [י]לחם הפנים [יא]אין נאכל פחות מט' ולא יתר על אחד עשר [יב]אין [יג]קטן נימול פחות מח' ולא יתר על שנים עשר: **גמ'** מאי לא נראה יתר על שמונה אמר רב הונא לא נראה לחכמים לעבר יתר על שמונה מאי שנא תשעה דלא אם כן

קדים

ולא יתר על ג' שבועות. נגעי בתים דזימנין דלא ידעינן אם נטהרו לגמרי עד שלשה שבועות כגון שאם עמד כראשון וכשני ומלך וקולה וטח ונתן לו שבוע אחר שאם חזר טעון נתיצה ואם לא חזר טהור אבל אדם לעולם בשני שבועות ידעינן דיניו דאם עמד בשבוע שני טהור מיד ובפחות (משבעה) ט) ימים אין לידע טהרתו דאין הסגר פחות משבעה: **משפטיך** תהום רבה. נגעי בתים שיכולין לבא לידי איחור של שלש שבועות:

מאי

שנים עשר פתחה שמונה. דלאחר שישבה שמונה נקיים יצתה מן הספק ממה נפשך אפילו תאמר שנים הראשונים סוף זיבה היו הרי כלו לה ו) ממנין האחרון י"ח ימים ואלו ימי נדות חוב ותחילת נדה היא אבל יום שמיני עצמו ספק הוא דיש לומר ז) שנים מן הי"ב היו סוף זיבה והעשרה שבעה מהן לנדות והשלשה לזוב והויא זבה וז' נקיים ישבה ושמיני זה שראתה בו עדיין מן האחד עשר הוא ואינה תחילת נדה שאין בין סוף נדה לתחילת נדה פחות מי"א יום (א) ח)דכלו הי"ב) ימים ממנין האחרון או שמא תחילת נדה היא ט) שיום ראשון של שנים עשר תחילת נדה היה ולסוף שבעה כלו להם ימי נדות והתחילו בשמיני ימי זיבה וליום שנים עשר הלכו להם מימי זוב חמשה נמצא שיכלו להם ימי זוב לסוף ששה ולסוף ששה י) כלו ימי נדה חוב והרי ישבה ט) [שבעה] נקיים לזיבה ושמיני זה תחילת נדה הוא והיינו ספק וקלקול גדול שלא תחזור לפתח נדתה עד לאחר י"ז יום דהדלא והויא לה טועה שאמרה יום אחד טמא ראיתי ואיני יודעת אם בימי נדה ואם בימי זיבה ואם תפסוק לאחר ראיית שמיני זה שבעה ימים ותראה ותרצה לשמור יום כנגד יום נחמיר עליה ונאמר שמא יום שראתה בו סוף זיבה היה ועכשיו תחילת נדה הוא או אם תראה ג' ותרצה למנות ארבעה ימים י) נחמיר עליה ונאמר שמא אותו יום שמיני שראתה בו תחילת נדה היה ועכשיו בימי זוב היא וזבה היא וכן נפסק זה היא לעולם עד שתשב שבעה יא) נקיים: **שלשה עשר פתחה שבעה.** (ג) ב' יב) (ימים) קמאי מספקינן לסוף זיבה פשו להו י"א וז' נקיים הרי י"ח: **שאין פתח בטועה פחות משבעה.** שאפילו ראתה ארבעה עשר אינה חוזרת לפתחה בפחות מז' נקיים דממה נפשך זבה היא וכל זמן שלא ישבה ז' נקיים לא תצא מידי זיבה: **א"ל רב אדא וכו'.** רב אדא טעי וסבר דכל הנך י"ז וט"ו למשרייה לגברא קאמרי: **נדה ופתחה.** שתדע מאימת תמנה ימי נדה שאם תראה שלשה או ארבעה ימים לא תמנה אלא שלשה והם ואילך יהיו לה ימי זוב שאם תראה יג) אחרים תהא שומרת יום: **כל הטועות זבות.** לקמן יד) [ט]מפיך לה ומפרש אלא כל זבות הטועות כלומר כל הנך דאיכא בהנך דלעיל דמנינן לספוקינן בזבות כגון כולהו בר מיום אחד טמא ושני ימים טמא דבציר מתלתא יומי טמא ליכא לספוקה בזבה: **מביאות קרבן.** לסוף שבעה נקיים שתי תורים אחד לחטאת ואחד לעולה כדין זבה דשמא זבות היו: **ואינו נאכל.** החטאת אינה נאכלת דשמא לא ימי זיבה היו וחטאת זו חולין ומליקתה נבילה דחולין מלוקין אינן אלא נבילה והעולה קריבה על תנאי אם זבה היא תהא לחובתה ואם לאו תהא לנדבה אבל חטאת נדבה ליכא: **חוץ מפתחה ז' ופתחה ח' שמביאות קרבן ונאכל.** דממה נפשך כיון דראתה י"ב רצופין זבות נינהו דאי נמי אמרת שני קמאי לסוף זיבה אפ"ה הויא טו) תחלת נדות וזיבה ממנין האחרון דהא פשו להו י' ימים ז' לנדות וג' לזוב וכ"ש אי קמאי הוו תחלת נדות או ג' מינייהו סוף זיבה ממה נפשך זבות הן אבל כולהו קמייתא ספק זבות הן דאיכא למימר ג' טז) ימים מהנך זיבה הוו וזבה היא ואיכא למימר לאו זבה היא דב' יומי קמאי מסוף זבות ותו לא הויא זבה ממנין האחרון: **אטו כל הטועות זבות.** והא חששא בעלמא הוא ולאו ודאי זבות נינהו: **אלא כל זבות הטועות.** דמשמע כל שיש לספקו בזוב מחמת טעותו דהיינו משלשה ימים טמא ראיתי ואילך: **מתני' אין.** טוהר בנגעים בפחות משבוע אחד להסגר: **גמ' נגעי אדם.** יש בהם בשבוע אחד כדכתיב בפרשה [ויקרא יג]: **נגעי בתים.** שלש שבועות כדתניא בתורת כהנים יז) ושב הכהן ובא הכהן [שם יד] זו היא שיבה זו היא ביאה מה ביאה חולץ וקולה וטח ונותן לו שבוע אף שיבה כו' ומנין שאם עמד הנגע בעיניו בזה ובזה בשבוע ראשון ושניה מנין שחולץ וקולה וטח ונותן לו שבוע והיינו שבוע שלישי ת"ל ובא הכהן ואם בא יבא הכהן מה מלינו וכו': **אלו נגעי אדם.** שנגמרין בשבוע אחד אם לטהר אם ליחלט וצדקה גדולה היא זו: **אלמלא צדקתך כו'.** כדמפרש לקמן: **במאי קמיפלגי [וכו'] רבי אלעזר אמר כובש.** הקב"ה יח)כובש ומסתיר עונות תחת מחילת כסא הכבוד כדי שיכריעו הזכיות: **נושא.** נושא ומגביה כף העונות למעלה כדי שיכריעו הזכיות: **רבה כר' אלעזר.** והכי קאמר צדקתך כהררי אל שאתה מצדיקנו במה שאתה כובש ומסתיר משפטיך דהיינו עונות בתהום רבה: **ורב יהודה כר' יוסי [בר"ח].** והכי קאמר אלמלא צדקתך כהררי אל שאתה עושה לנו צדקה שאתה מגביה עונות מי יוכל לעמוד מפני משפטיך שיהו מכריעין עד תהום רבה: **מתני' אין פותחין מארבעה חדשים מעוברין.** של שלשים יום בשנה ועולא מפרש טעמא בגמ' [ט.]: **פחות משנים.** ליום שני לאפייתן: **ולא יותר על שלש.** ליום שלש לאפייתן נאכלין ותו לא. יט) חל יום טוב של עצרת להיות באחד בשבת נאפות בערב שבת שאין אפייתן דוחה לא שבת ולא י"ט ונאכלות בי"ט לאחר תנופתן דהיינו ליום שלישי וכשחל עצרת באחד מאחר ימי השבת נאפות ערב י"ט ונאכלות בי"ט שהוא שני לאפייתן: **לחם הפנים כו'.** כיצד נאפין בערב שבת ונאכלין לשבת האחרת שהוא יום תשיעי לאפייתן חלו שני ימים טובים של ראש השנה להיות חמישי בשבת וששי בשבת נאפה לחם הפנים ברביעי בשבת ונסדר בשבת ונאכל בשבת שניה שהוא אחד עשר לאפייתו: **קטן.** נימול לשנים עשר כיצד נולד בין השמשות של ערב שבת דשמא תשיעי הוא דבין השמשות ספק יום ספק לילה ואם יום הוא נמצא שבת יום יח) תשעה ומילה שלא בזמנה אינה דוחה לא שבת ולא יו"ט ואם חלו שני ימים טובים של ר"ה אחר אותו שבת אינו נימול עד יום שלישי שהוא שנים עשר ללידתו: **גמ' לא נראה לחכמים לעבר יותר על שמונה כו'.** ורישא דמתניתין דקתני אין פותחין מד' חדשים מעוברין דלא עבדינן חסירין יותר על שמונה אבל שמונה עבדינן ולא מפרש השתא ועולא מפרש לה לקמן ורב הונא אית ליה דעולא: **דאם כן.** דעבדינן תשעה מליאים קדים אתי מיהרא חדתא תלתא יומא קודם ר"ה שבין מולד תשרי זה למולד תשרי הבא ד' ימים וח' שעות ותתע"ו חלקים ואם מולד תשרי זה בתחילת ליל שבת נמצא מולד תשרי הבא בשמונה שעות ליום ארבע בשבת וכשאנו מסדרין החדשים אחד מלא ואחד חסר נקבע ראש השנה ביום המולד שסדר תולדות הלבנה אחד מלא ואחד חסר שחדש לבנה תשעה ועשרים יום ומלי ושתי ידות שעה וע"ג חלקים הרי לשני חדשים נ"ט ימים היינו חודש אחד מתשעה ועשרים וחדש אחד משלשים יום וכשאנו עושין שבעה מליאים נדחה ראש השנה יום אחד לאחר המולד ואם שמונה מליאים נדחה שני ימים ואם תשעה מליאים נדחה שלשה ימים:

קדים

עין משפט נר מצוה

ח א מיי' פ"א מהל' איסורי ביאה הלכה כ:
ט ב מיי' פ"א מהל' מחוסרי כפרה הל' ו: ופ"ו מהלכות פסולי המוקדשין הל' יז:
י ג מיי' פ"א מהלכות טומאת צרעת הלכה י:
יא ד מיי' שם פט"ו הלכה כ:
יב ה מיי' פ"ח מהל' קדוש החדש הל' ה:
יג ו מיי' פ"ח מהלכות תמידין ומוספין הלכה ח ט:
יד ז מיי' שם פ"ה הלכה י:
טו ח מיי' פ"א מהל' מילה הל' יג טוש"ע י"ד סימן רסו סעיף ח:

◆

תורה אור השלם

ו. צִדְקָתְךָ כְּהַרְרֵי אֵל מִשְׁפָּטֶךָ תְּהוֹם רַבָּה אָדָם וּבְהֵמָה תוֹשִׁיעַ יְיָ:
תהלים לו ז

◆

רבינו גרשום

[י"ב ימים טמא ראיתי. או הויא זבה גמורה לאכול קרבנה דתרי קמאי חשבינן סוף זיבה וד' דנדה וו' זבה השתא הויא זבה גמורה: פתחה שמנה. דהכי פשו מימי זיבה. וכ"ש באומרת י"ג טמא ראיתי דהויא זבה גמורה דבין קודם ד' ימי נדה ובין לאחר ו' ימי נדה איכא לשווייה זבה גמורה והויא פתחה ד'. דכד מצרפת לד' ימי נדה ד' ימים מהני בתראי י"א פשו להו ז' והיינו דקאמר שאין פתח בטועה פחות מז' כו' שאחר שתספוק הללו ז' ימים תחזור לפתח נדתה ודאי. שאם תראה יום אחד מונה ששה והוא והויא טהורה ודאי כדכתיב שבעת ימים תהיה בנדתה ולא יותר: תימני שבעה נקיים ותישתרי לבעלה. ממה נפשך דאפילו זבה גמורה הויא לא צריכה אלא ז' נקיים ותו לא דכתיב ואם טהרה מזובה: לתקונה [לידי] נדה ופתחה קא אמרינן. כלומר כולי האי דאמרינן הוא כדי לתקונה שתחזור לפתח נדתה ודאי שלא תהא צריכה [למנות] בימי נדתה אלא ששה והוא או ה') [חמשה או ארבעה והם] אפילו ראתה ששה שתהא מונה אחד והם ותיטהר. ושתדע מתי היא זבה שחייבת קרבן: כל הטועות זבות. כל אשה שראתה דם ואינה יודעת אם בימי נדה אם בימי זיבה הרי היא בחזקת זבה דאזלינן לחומרא ומשיב התלמוד כל הטועות זבות בתמיה [והיכי מצי אמר זבות גמורות] והלא אינן אלא ספק זבות [גמורות] ספק נדות: ותו יום אחד טמא ראיתי שני ימים טמא ראיתי בת איתויי קרבן היא והלא אינן ספק אלא או ספק נדות או ספק שומרת יום דלאו בת קרבן היא עד דראתה ג' ימים וקא מעיילא חולין לעזרה: אלא אימא כל הזבות הטועות. [וכלומר מג' ימים טמא ראיתי ואילך דספק זבה גמורה הויא ספק נדה. מביאות קרבן משום ספק זיבה]: ואינו נאכל דתניא [בנזיר דף כט:] ר' יוסי בר יהודה אומר אשם תלוי נאכל חטאת העוף הבאה על הספק אינה נאכלת מ"ט הכא חדא ספיקא והכא תרי ספיקי. אשם תלוי אינו אלא ספיקא אחת ספק קודש ספק חולין לעזרה: משום הכי נאכל ועוד משום הכי נאכל דאמרינן מתנדב אדם [ומביא] אשם תלוי בכל יום שאם אינו בא על חטא זה בא על חטא אחר אבל חטאת העוף יש בו ב' ספיקות של איסור ספק חולין לעזרה וספק איסור נבילה [משום דבעיא מליקה ואי חולין היא אית בה איסור נבלה] הילכך מביאה קרבן ואינו נאכל: [חוץ מפתחה שבעה ופתחה שמונה היכא דראתה י"ב ימים או י"ג ימים דהתם ליכא לספוקי דהתם הויא זבה גמורה ודאי כדאמרן לעיל הילכך מביאות קרבן ונאכל. ההוא דקאמרי מביאות קרבן ואינו נאכל א) אלא או בקבורה או בשרפה]: אין בנגעים פחות משבוע אחת [ולא יותר על ג' שבועות]. שחין ומכוה הסגרן שבוע אחת ובתים הסגרן ג' שבועות [ומפורש בתורת כהנים]: צדקתך כהררי אל נגעי אדם שעשה הקב"ה צדקה עמו שאין הסגירו אלא שבוע: ומשפטיך תהום רבה אלו נגעי בתים. שאין נגמר דינן עד ג' שבועות]: אילמלא צדקתך. שהיא [גדולה] כהררי אל שכובש שבשיש בו באדם מחצה עונות ומחצה זכיות נושא עון אחד מן הכף מאזנים ומעבירו ומוחלו כדי שיכריעו הזכיות: שאלמלא כן שאם לא יהא נוטל [עון מן הכף וכובשו וגונזו (שאם) אם לא יחטא] ומעביר ראשון ראשון ומניח להכריע (הזכיות) [החובות] מי יוכל לעמוד מפני משפטיך (שיהיו מכריעין) [שיורדין] עד תהום רבה: רבא אמר צדקתך כהררי אל. שאתה נוטל עון מן הכף [וכובשו] וגונזו שאם לא יחטא שוב אתה מוחלו ואם חטא אתה מצרפו עם שאר עונות ודנו מפני שמשפטיך תהום רבה בשאינו חוזר בו: רבא כר"א דאמר כובש כדאמרן ופליגי תנאי בזה ב) במס' ר"ה: [אין פותחין מארבעה חדשים מעוברין של ל' יום ומפרש (עולא) [רב הונא] בגמ' מה טעם לא נראה לחכמים שיתכן לעבר יותר משמונה: אם כן]

א) נראה דצ"ל אסור לאכלו כמות שהוא משום דהוי קדשים שלא או בקבורה וכו' ועי' בתמורה לד במשנה דנחלקו ת"ק ור"י בזה. ב) שם בר"ה לא הובא רק פלוגתא דאמוראי דר"א ור"י בר חנינא ואולי צ"ל ופלוגתא דהנך אמוראי הוא בר"ה י"ז.

מסורת הש"ס

א) [ערכין כב: וש"נ חולין ו. וש"נ], ב) ר"ה יח., ג) מנחות ק: פסחים מו., ד) מנחות ק: פסחים מו., ה) שבת קנו., ו) [ולא שמא תחילת נדה היא וכלו הי"א ימים ממנין האחרון שאם ראשון של י"ב תחלת נדה היה לסוף ז"ק], ז) [ברי"ח רש"ש], ח) [שבעה יעב"ץ], ט) נ"ל אחד נ"ק, י) נ"ל פריך לה ומתרץ אלא כל כו' רש"ק, כ) [מצורע פרשה ז], ל) עי' ר"ה יז. גרסי' ועיין נ"ק, מ) נ"ל משבעה.

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה שנים עשר וכו' פחות מי"א יום או שמא תחילת נדה היא דכלו שנים עשר ימים ממנין האחרון ה' ימים של י"א שבין נדה לנדה שאם ראשון של שנים עשר תחילת נדה היה ולבסוף וכו' ואם בימי זיבה אם תפסוק לאחר ראיית יום זה שבעה ימים וכו' שמא אותו יום שראתה בו כו' שבעה עשר נקיים כצ"ל ותיבת שמיני נמחק: (ב) ד"ה שלשה עשר פתחה שבעה דשני יומא קמאי:

◆

מוסף רש"י

ולא יתר על אחד עשר. חלו שני ימים טובים של ראש השנה כו', ואי קשיא י"ב ניהוו, דהא אין נאכלות עד מוצאי שבת, דלאו שבת הוי יום הכפורים, הא לא קשיא, דלענין אכילת קדשים לילה הולך אחר היום שעבר, כדאמר באותו ואת בנו (פג.) הילכך מיתקרי י"א (מנחות ק.).

◆

שיטה מקובצת

א) עשר יום טמא ראיתי פתחה: ב) עשר יום טמא ראיתי פתחה: ג) לרבה שם כתוב לרבא עכ"ה נ"א לרב: ד) נגעי אדם. גליון פי' יש מהם בשבוע אחד ור"י פי' דבשבוע אחת נחלטים דבימי הסגירו אינו טמא דכתיב לא יסגירנו כי טמא הוא הא בימי הסגירו טהור הוא: ה) שתי הלחם כו'. האי תנא סבר דאין התנור מקדש דאל"כ יהיו נפסלות בלינה ותימה דסתם משנה במעילה בפרק חטאת העוף ס"ל דתנור מקדש דתנן התם קרסו בתנור הוכשרו כו' ובלינה וצ"ע א) תוס': ו) כמנין האחרון לח' ימים: ז) לומר שמא שנים: ח) היא נ"א דמן הי"ב יום הוי ה' ממנין האחרון שיום כו': ט) ישבה שבעה נקיים: י) ימים והם נחמיר: יא) שבעה עשר נקיים: יב) תיבת ימים ל"ש: יג) תראה אחר תהא שומרת יום כנגד יום הס"ד: יד) לקמן מפיך ומתרץ לה כל: טו) הויא זבה ממנין האחרון: טז) ג' מהנך ימים בימי זיבה הוו וזבה: יז) לא כיצד חל: יח) יום תשיעי ומילה:

א) עי' מנחות דף נה ע"ב להס"ם נעלמו מקצת זה מרישא לפיסקא ולפי מש"כ רבינו בעלמא זה כס דף ת"ה דמשם התוס' מיושב קושיא זו וצ"ע.